

Foto: Lisbeth Lund Andresen

Har lagt ned tusenvis av dugnadstimer:

Et lite stykke industrihistorie har
fått nytt liv ved Sagelva på
Strømmen.

[Trine Kjus](#)

15.10.23 13:51

Strømmen sidebane kunne fort gått over i historien uten videre seremoni, men takket være denne gjengen fra Sagelvas Venner er en bit av industrieventyret bevart for ettertiden.

– Dette er en gjenskaping av en bro laget etter tegninger signert Robert Stephenson, forteller leder i Sagelvas Venner, Tore Per Bakken.

DUGNADSGJENGEN: Prosjektet er i mål, takket være denne gjengen. F.v. Tore Per Bakken, Håkon Arnestad, Anne Olsen, Svein Olsen, Hans Bjerke, Bjørn Gunnar Kværne, Tor Arne Holm, Nils Sveinhaug og Tore Hansen. Foto: Lisbeth Lund Andresen

Den nevnte Stephenson var sønn av «jernbanens far» George Stephenson. Han ble kjent i hjemlandet England for design av en rekke jernbanebruer. Nå står altså en tro kopi av en Stephenson-viadukt på Strømmen.

– Broen her er bygget slik den var da den sto her i 1852. Alt arbeid her er gjort uten bruk av heisekran, forteller Bakken.

Norges første industrispor

Strømmen sidebane ble bygget i 1852 og var Norges første industrispor. Strekningen var 1.500 meter lang og gikk fra Strømmen stasjon og langs Sagelva. Sidesporet ble brukt til å betjene de mange oppgangssagene som sto langs elva.

Sagelva og Sagstien

Sagelva renner gjennom Strømmen. Den har sitt utspring i Østmarka og renner ut i Nitelva.

Fra tidlig 1500-tall til 1860 var det en blomstrende sagindustri langs Sagelva. Over 30 oppgangssager er registrert og det fantes i tillegg flere møller.

Sagstien er en industrihistorisk sti som går fra Lørenskog grense til Skjærvagapet ved Nitelva. Langs stien finnes flere industrihistoriske monumenter, satt opp på dugnad av Sagelvas Venner.

Strømmensaga er en kopi av en oppgangssag fra 1700-tallet. Strømmenkverna viser hvordan mel ble produsert i gamle dager. Siste tilskudd er Strømmen sidebane, et monument over industribanen som gikk langs elva fra 1852.

Kilde: Sagelvas Venner

– Denne jernbanestrekningen var i drift to år før Hovedbanen sto ferdig i 1854, påpeker Bakken.

Ideen til å gjenskape deler av sidebanen ble sådd i 2015 da Tore Per Bakken og Bjørn Gunnar Kværne sto ved

elvebredden og studerte restene av den gamle jernbanebrua. Brua ble revet i 1899, men pålene den sto på kan fortsatt sees ute i Sagelva når vannføringen er lav.

PÅLER: Restene etter pålene som den gamle brua sto på, er fortsatt synlige ute i elva. Foto: Lisbeth Lund Andresen

Der og da begynte de å snakke om å gjenoppbygge litt av sidebanen, og lage en kopi av den brua som en gang sto her.

Åtte år og mange dugnadstimer seinere står monumentet ferdig. Bakken har ikke eksakt tall på hvor mange timer medlemmer av Sagelvas venner har jobbet med sidebanen, men sier at det dreier seg om 1.700 timer bare i år.

– Den offisielle og høytidelige åpningen blir til våren, men anlegget er nå klart slik at folk kan komme og se, sier Bakken.

Jernbanevogner

Oppe på brua står to jernbanevogner. De er utlånt av Norsk Jernbanearv og restaurert av Sagelvas Venner. Den ene er lukket godsvogn som ble bygget på Strømmens verksted i 1922. Den var bygget for å frakte gods og dyr. Den andre vogna er en åpen flatvogn fra 1932. Denne vogntypen ble brukt til å frakte tømmer og større maskiner.

TOG: To togvogner har kommet på plass. Den rødmalte er en vogn som ble brukt til frakt og gods og dyr. Foto: Lisbeth Lund Andresen

Bakken anslår at prosjektet har kostet rundt tre millioner kroner. Sparebankstiftelsen DNB har bidratt med 1,4 millioner kroner. I tillegg har venneforeningen fått økonomisk støtte fra kommunen, Norsk Jernbanemuseum og flere andre.

– Det er Sagelvas Venner som har stått for all planlegging og gjennomføring av arbeidet, så det er lagt ned en betydelig frivillig innsats for å få dette til, sier Bakken.